

Polen

Medlemsstaternes lovgivning - Polen

Denne side indeholder oplysninger om retssystemet i Polen.

Polen er en republik med demokratisk styre. Den lovgivende magt ligger hos parlamentet, der består af et underhus, **Sejmen**, og et overhus, **Senatet**. Den udøvende magt ligger hos **Polens præsident** (Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej) og **ministerrådet** (Rada Ministrów). Den dømmende magt ligger hos domstolene.

Retssystemet i Polen er baseret på det kontinentale retssystem (**civilret**). De almindelige domstole i Polen omfatter **appeldomstolene** (**sądy apelacyjne**), de regionale domstole (**okręg**) (sady okregowe) og distriktsdomstolene (**rejon**) (**sady rejonowe**). Disse domstole behandler straffesager, civile sager, familieretlige sager og sager vedrørende forældremyndighed, arbejdsretlige sager og socialsikringsager.

Forvaltningsmyndigheden falder under den øverste forvaltningsdomstol (**Naczelny Sad Administracyjny**), der fører retligt tilsyn med den offentlige forvaltning.

 Højesteret (Sad Najwyższy) er det øverste centrale retsorgan i Republikken Polen og er dermed den højeste appeldomstol. Højesterets primære opgaver er at varetage retsplejen i Polen (sammen med de almindelige domstole, forvaltningsdomstolene og militærdomstolene), at behandle kassationssager som en slags ekstraordinær appellform og at træffe beslutninger vedrørende fortolkning af lovgivningen.

Forfatningsdomstolen (Trybunał Konstytucyjny) er en del af retsvæsenet og træffer afgørelse i sager om:

- en vedtaget lovs overensstemmelse med forfatningen
- de forskellige centralforvaltningsorganers kompetence
- overensstemmelse med forfatningen for så vidt angår politiske partiers målsætninger og aktiviteter
- forfatningssager, der anlægges af borgerne.

Den engelske udgave af den lov, der regulerer forfatningsdomstolen, og andre beslægtede love kan findes på webstedet for [den polske forfatningsdomstol](#).

Retskilder

Kilderne til den polske lovgivning er forfatningen, lovene, de ratificerede internationale aftaler og bekendtgørelserne. Forfatningen betragtes som den vigtigste lovgivningskilde i Polen. Den indeholder oplysninger om det polske lovsystem, landets institutionelle opbygning, retssystemet og de lokale myndigheder. Den dækker også politiske friheder og rettigheder. Den nuværende forfatning blev vedtaget i 1997 og findes på webstedet for [underhuset i det polske parlament \(Sejm\)](#) på polsk, engelsk, tysk, fransk og russisk.

Lovgivningsmæssige instrumenter – beskrivelse

Love (**ustawy**) er almindeligt gældende regler om vigtige emner. Der kan vedtages love inden for alle områder. Forfatningen fastlægger, at visse spørgsmål skal reguleres ved lov, f.eks. budgetter og borgernes retlige status.

I henhold til forfatningen skal visse **internationale aftaler** (**umowy międzynarodowe**), før de bliver ratificeret, fastlægges i en lov, der vedtages af parlamentet og underskrives af præsidenten. Sådanne aftaler omfatter alliancer, politiske og militære traktater, borgernes friheder, rettigheder og forpligtelser, medlemskab af internationale organisationer og andre spørgsmål, der reguleres af forfatningen.

Bekendtgørelser (rozporządzenia) udstedes af de forvaltningsorganer, der i henhold til forfatningen har beføjelser hertil.

Ministerrådet kan udstede **internt gældende regler (uchwaly)**, der kun er bindende for de organisatoriske enheder under det organ, som udsteder en sådan regel. Disse regler kan ikke danne grundlag for afgørelser vedrørende borgere, juridiske personer eller andre.

De lokale forvaltningsmyndigheder kan på grundlag af beføjelser fastsat ved lov vedtage **lokale retsforskrifter (akty prawa miejscowego)**, som gælder inden for deres forvaltningsområde.

Regelhierarki

Forfatningen er den øverste lovgivningskilde i Polen. Andre regler i det polske regelhierarki er ratificerede internationale aftaler, EU-forordninger, -direktiver og beslutninger, love, bekendtgørelser og retsforskrifter fra lokale myndigheder.

Institutionelle rammer

Institutioner med ansvar for at vedtage retsregler

Den lovgivende magt udøves af Sejmen og Senatet, de to kamre i **det polske parlament**. Medlemmerne vælges for en **fireårig periode**. Initiativretten med hensyn til lovgivning tilhører parlamentsmedlemmerne, Senatet, præsidenten og ministerrådet samt en gruppe bestående af **mindst 100 000 borgere**, der har stemmeret ved valgene til Sejmen.

Lovforslag forelægges for Sejmen, hvor de gennemgår tre behandlinger. Når et lovforslag er vedtaget af Sejmen og Senatet, sendes det til underskrift hos præsidenten. Før præsidenten underskriver lovforslaget, kan han forelægge det for forfatningsdomstolen med henblik på at få undersøgt dets overensstemmelse med forfatningen.

Ministerrådet sikrer gennemførelse af **love**, udsteder **bekendtgørelser**, indgår **internationale aftaler, der kræver ratificering**, og tiltræder eller forkaster **andre internationale aftaler**.

Beslutningsprocedurer

Initiativret

Lovforslag kan fremsættes af parlamentsmedlemmerne, Senatet, præsidenten, ministerrådet eller en gruppe bestående af mindst 100 000 borgere, der har stemmeret ved valgene til Sejmen.

I de fleste tilfælde fremsættes lovforslagene dog af ministerrådet eller parlamentsmedlemmerne.

Lovforslag skal sammen med en begrundelse sendes til **formanden for Sejmen (Marszalek Sejmu)**, som videresender det til præsidenten, til Senatet og til formanden for ministerrådet (premierministeren).

Behandling

Lovforslagene gennemgår tre behandlinger i Sejmen, og i denne forbindelse undersøges de også af Sejmens og Senatets særlige udvalg.

Vedtagelse

Senatet skal inden for 30 dage, efter at et lovforslag er stillet, vedtage det uden ændringer, vedtage ændringer til det eller forkaste det. **Sejmen** kan kun forkaste Senatets ændringer ved absolut flertal, idet mindst halvdelen af det lovbestemte antal medlemmer skal være til stede.

Offentliggørelse

Når proceduren i Sejmen og Senatet er afsluttet, sender formanden for Sejmen det vedtagne lovforslag til underskrift hos præsidenten. Præsidenten har herefter 21 dage til at underskrive lovforslaget og skal sørge for, at det offentliggøres i Polens lovtidende (Dziennik Ustaw). To uger senere træder loven i kraft. Datoen for lovens **ikrafttrædelse (Dziennik Ustaw)** kan også fremgå af selve loven. I henhold til det polske lovgivningssystem kan en lov kun ophæves af en anden lov. Datoen for, hvornår en lov ikke længere er gældende, skal fremgå af den pågældende lov.

Juridiske databaser

Retsakter helt tilbage til 1918 kan findes på webstedet for [den polske juridiske database \(Sejm\)](#) sammen med en liste over disse retsakter.

Der er **gratis** adgang til databasen.

De nationale sprogudgaver af denne side vedligeholdes af de respektive EU-lande. Oversættelserne er lavet af Europa-Kommissionen. Eventuelle ændringer af originalen, som de kompetente nationale myndigheder har lavet, er muligvis ikke gengivet i oversættelserne. Europa-Kommissionen påtager sig ingen form for ansvar for oplysninger eller data, der optræder i nærværende dokument, eller hvortil der henvises heri. Med hensyn til de ophavsretlige regler i den medlemsstat, der er ansvarlig for nærværende side, henvises der til den juridiske meddelelse.

Sidste opdatering: 10/12/2012